

Nr 10.

Allmänna beredningsutskottets utlåtande över motion om viss utredning angående barnens och ungdomens förströelseläsning, m. m.

I en inom andra kammaren väckt motion, II: 356, har herr *Johansson* i Stockholm *m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skriftelse till Kungl. Maj:t hemställa om snabbutredning angående barnens och ungdomens förströelseläsning med särskilt hänsynstagande till seriernas och kriminalmagasinens alltmer dominerande och destruktiva inflytande, varvid utredningen bör omfatta dels möjligheterna till importbegränsning och andra restriktiva åtgärder genom lagstiftning eller på annat sätt, skapandet av ett speciellt pedagogiskt råd av lärare, målsmän och specialister på ungdomsfostran samt statliga stipendier åt svenska konstnärer och författare, som gör värdefulla insatser på detta område.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från skolöverstyrelsen samt berett Svenska tidningsutgivareföreningen tillfälle att inkomma med yttrande.

Skolöverstyrelsen hänvisar till att riksdagen ännu icke tagit ställning till bokutredningens förslag. Överstyrelsen anser emellertid, att de i motionen nämnda serie- och kriminalmagasinen påkallar uppmärksamhet. Seriernas sakinnehåll, deras moral, deras idealbildande egenskaper, deras inverkan i språkligt hänseende, deras påverkan av ungdomens känslö- och föreställningsliv motiverar en granskning. Serielitteraturens avarter bör emellertid helst icke motarbetas genom statliga censuratgärder. Eventuella åtgärder bör i stället vara av positiv art. Tillkomsten av god litteratur bör stimuleras. Åtgärder i syfte att påverka föräldrapinionen bör vidtagas. Välordnade skolbibliotek har ett värde i kampen mot den skadliga ungdomslitteraturen.

Styrelsen hänvisar vidare till att Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet tagit initiativ till en granskning av serielitteraturen. Resultatet av undersökningen lär komma att framläggas i en skrift, där frågans olika sidor kommer att analyseras. Styrelsen anser, att i varje fall resultatet av denna undersökning bör avvaktas, innan någon statlig utredning överväges.

Tidningsutgivareföreningen framhåller, att tryckfrihetsförordningen i sin nuvarande lydelse lägger hinder i vägen för lagstiftning i av motio-

närerna önskad riktning utom i vissa speciella undantagsfall (TF kap. 6 § 2) och att någon lag rörande spridningen av vissa skrifter ännu icke finnes, men att förslag därom framlagts i straffrättskommitténs förslag till brottsbalk (SOU 1953: 14). Föreningen avstyrker motionens yrkande i den mån den avser importbegränsning och andra restriktiva åtgärder genom lagstiftning.

Föreningen understryker emellertid den viktiga uppgift pressen, biblioteken och skolorna har. Tidningarna har också ägnat allt större uppmärksamhet åt hithörande problem. Föreningen fäster vidare uppmärksamheten på Pressens rådgivande nämnd, som på framställning av föreningens kommissionärsnämnd har att avge utlåtande om innehållet i visst pressalster "kan anses såra tukt, sedlighet eller allmän anständighet". Kommissionärsnämnden har sedan att fatta beslut om eventuellt erforderliga åtgärder, exempelvis förbud mot försäljning genom AB Svenska pressbyrån under viss tid.

Utskottet. Vid 1953 års riksdag väcktes i andra kammaren motion med samma yrkande (II: 249). Kammarens beredningsutskott uttalade då, att utskottet i likhet med motionärerna funne, att den dåliga eller rent av skadliga barn- och ungdomslitteraturen borde motarbetas och tillkomsten av god litteratur stimuleras. I sistnämnda hänseende hänvisade utskottet till bokutredningens förslag. I fråga om motarbetandet av den dåliga eller skadliga barn- och ungdomslitteraturen ansåg utskottet, att man först borde avvakta vilka åtgärder bokutredningens förslag kunde föranleda. Utskottet hänvisade vidare till att åtskilligt borde kunna vinnas genom råd och anvisningar till skolor och bibliotek, varjämte pressen syntes ha en viktig uppgift att fylla vid motarbetandet av underhålligt förströelseläsning.

Utskottet avstyrkte motionen, och kammaren beslöt i överensstämmelse med utskottets hemställan.

Enligt vad utskottet inhämtat är förslag att vänta till årets riksdag med anledning av bokutredningens betänkande. Förslaget lär komma att innefatta åtgärder för stimulerande av tillkomsten av god litteratur för barn och ungdom, varför motionärernas önskemål i denna del torde komma att uppfyllas.

Straffrättskommitténs förslag till brottsbalk innehåller i 14 kap. 13 § bestämmelse av innebörd, att den som bland barn eller ungdom sprider skrift eller bild, som genom sitt innehåll kan verka förråande eller eljest medföra allvarlig fara för de ungas sedliga fostran, kan dömas till fängelse eller böter. Förslag till riksdagen med anledning av straffrättskommitténs betänkande är att vänta inom icke alltför avlägsen

framtid. Enligt utskottets mening bör detta förslag avvaktas, innan andra åtgärder vidtages.

Utskottet, som behjärtar motionens syfte, får alltså under hänvisning till vad ovan anförts hemställa,

att motion II: 356 ej må till någon riksdagens åtgärd
föranleda.

Stockholm den 2 mars 1954.

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 8.